



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis  
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -  
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput CXXX. Homicida, mutilator, vulnerator injustus, citra omne dubium,  
restituere tenentur temporalia omnia damna realia, ex homicidio,  
mutilatione, vulneratione secuta.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)



quia imprimis non constat, an occisus indigeat satisfactione; nec constat quod opera satisfactoria ipse fecisset; si vixisset; nec quod satisfactio homicidæ pro ipso sit ipsi profutura.

2246 Ad 1<sup>um</sup>, respondeo, determinationem fieri posse & debere juxta æstimationem verisimilitudinis, &c. ut supra.

Ad 2<sup>um</sup>, dicendum, quod dum non constat an indigeat, sed dubium est; periculum esse ne indigeat, imò (à communiter accidentibus) præsumendum quod indigeat: præsumendum enim quod tutius est, ut securius remedium apponatur. Quare etiam in dubio, an pro se satisfactiones ipse fecisset, si vixisset, vel an satisfactio pro ipso sit ipsi profutura, in favorem ipsius præsumendum est; non solum quia in dubio præsumendum in favorem innocentis, potius quam nocentis; sed & quia ubi de contrario non constat, de nullo piè defuncto præsumendum, quod satisfactio pro ipso ipsi non proderit. Et ideò pro omnibus fidelibus defunctis orandum, & sacrificium satisfactorium Missæ, orationum, & elemosynarum offerendum, ut Augustinus dicit. Accedit quod de nullo fidei præsumendum, quod se neglexisset, si vixisset, & occisus habet jus, ne de ipso malè judicetur, præsumaturque seipsum neglecturus. Quia ergo injustè privatus est facultate pro se satisfaciendi, jus habet ut sibi recompensetur satisfactioe alienâ, sibi verisimiliter profutura.

## CAPUT CXXX.

*Homicida, mutilator, vulnerator injustus, citra omne dubium, restituere tenentur temporalia omnia damna realia, ex homicidio, mutilatione, vulnere secuta.*

2247 **R**estituere (inquam) tenentur expensas omnes curationis, lucra inde cessantia, damna emergentia, &c. juxta cap. si culpa de injur. & damno dato. Cum enim refarcibilia sint per bona ejusdem ordinis, ab eo refarciri debent, qui occidendo, mutilando, vulnerando, eorum causa fuit efficax injusta. Restituendæ tamen non sunt expensæ funeris ordinariæ (quia ex occisione non proveniunt) benè extraordinariæ, siquæ ratione hujusmodi occisionis fieri debuerint solito majores.

2248 Porro licet aliqui velint, æstimationem lucrorum cessantium faciendam esse usque ad sexagesimum ætatis annum; meliùs id relinquitur æstimandum judicio prudentum arbitratorum, consideratâ hominis occisi ætate, valetudine, robore, in agendis dexteritate, laborandi assiduitate, &c. necnon rerum ejus statu, modo vivendi ac negotiandi, deductis quidem expensis, quas ad lucrandum fuerat facturus; sed non deductâ æstimatione laboris ad id impendendi (ut benè Lessius, & alii communiter, contra

Molinam, Rebellium, &c.) præsertim si occisus homo erat mæchanicus, qui laborare maluisset, quàm lucrum vel ex parte perdere. Enimverò tunc æquum non est deducere æstimationem laboris: cum injustè ab eo fuerit impeditus; & alioqui mæchanico vix unquam aliquid restituendum esset: cum lucrum ipsius ut plurimum non excedat æstimationem laboris. Et sicut opificem injustè privans instrumento, quo sibi & familia suæ victum laborando comparabat; secundum omnes, tenetur ad totum damnum, non obstante cessatione laboris; ita & injustè privans ipsum facultate laborandi.

Cæterum quia arbitri, quamlibet prudentes, vix unquam, aut ne vix quidem præcisam facere possunt æstimationem dîctorum damnorum, nec præcisè taxare quantum de jure sit restituendum; omninò expedit, ut pro eorum æstimatione compositio fiat inter partes.

Itaque si interfectus sustentabat aliquas per- 2249  
sonas, ut patrem, filios, uxorem, & hujusmodi, operibus manuum suarum, tenetur interfectus omninò illis ad tantum, quantum illis ab-  
stulit subsidii, propter occisionem ejus, ait sanctus Antoninus p. 2. tit. 2. c. 2. §. 2. Et si interfectus favorem obtinebat Principis, vel Magnatis, à quo verisimiliter in mundo erat admodum promovendus, interfectus tenetur restituere quanti spes illa probabilis æstimatur à viris prudentibus. Si Advocatus, Medicus, vel artifex, qui lucrabatur ultra expensas necessarias pro sua suorumque sustentatione; interfectori incumbit obligatio restituendi omnem valorem lucri quod fecisset, deductis expensis, ut supra. Si homo erat de negotiis suis admodum sollicitus, & in statu defendendi se fortiter contra injustas lites, quæ ipsi potuissent intentari, ipso verò interfecto, vidua ipsius, vel filii, sese defendere non valentes, item amiserint magni momenti, justitia postulat damnum istud emergens reparari secundum æstimationem sollicitudinis & industriæ, quæ istis in circumstantiis ab interfecto adhibita fuisset. Si denique interfectus obtinebat officium valde lucrosum, interfectus non solum restituere debet lucrum quod inde comparasset, sed & illud quod verisimiliter sibi & familiae acquisisset, officium illud vendendo, vel filiis, aut aliis relinquendo. Quia interfectus omnium lucrorum istorum cessantium causa est injusta.

Addit S. Antoninus loco citato, cum Sco- 2250  
to, quod restitutio pro mutilatione debet respondere non solum damno, quod quis intulit per mutilationem, pro toto tempore futuro, quo usus quis fuisset membro abscisso, sed etiam expensis appositis in curatione, ut habetur cap. si culpa de injur. & damno dato. Et ultra hoc tenetur ad placationem læsi, quantum in ipso est. Per quod confirmat id quod n. 1240. diximus, sicut & id ipsum



confirmat S. Anselmus l. *Cur Deus Homo* c. 11. dicens : *qui salutem alterius lesit, non sufficere, si salutem restituat, nisi pro illata doloris injuria aliquid recompenset. Plus autem ponderanda est mutilatio pauperis (pergit sanctus Antoninus) quam divitis, si magis egebat parte abscissa ad victum necessariam: puta, si abscissa est manus dextera Scriptoris, qui de illa arie vivebat. Tunc enim magis tenetur.*

## CAPUT CXXXI.

*Persona quibus homicida restituere tenetur pro damnis realibus, ex homicidio secutis vel securis.*

1252 **P**rimò restituere debet hæredibus, etiam extraneis: utpote succedentibus in omnia jura defuncti, personamque ipsius repræsentantibus.

1253 **S**ecundò tenetur etiam restituere creditoribus defuncti, hoc sensu, quòd si bona defuncti non sufficiant ad solutionem ipsorum, quam tamen defunctus præstare potuisset ex lucro suo (quod ex officio suo, vel negotiatione comparasset, si vixisset) lucrum istud homicida præstare debet creditoribus istis, vel certè hæredibus. Ita Doctores communiter.

1254 **T**ertiò restituere tenetur omne damnum ex homicidio causatum uxori, liberis, & aliis quos interfecit ex justitia, secundùm conditionem suam, alere, & juvare tenebatur. Similiter restituere debet alimenta, & sustentationem parentibus ipsius, quos ipse ex obligatione alebat. Ita etiam Doctores communiter.

1255 **Q**uoad alias autem personas, quibus benefacere solebat, v. g. ipsis alimenta præbendo, licet plures Recentiores existiment, homicidam ex justitia non teneri ipsis alimenta, seu alia bona restituere, contrarium probabilius docere videntur Scotus, Navarrus, Azorius, Vasquez, Turrianus, Sayrus, Amicus, Mastrius, Faber Faventinus, Caspensis, & Urbanus noster ab Ascensione: quia qui injusto facto suo proximum impedit à consequendo bono, quod alioqui consecutus fuisset, licet per liberalitatem alterius, ad restitutionem tenetur: utpote causa injusta istius damni. Quisquis verò alteri est causa injusta damni, pro eo satisfacere tenetur, juxta illud cap. fin. de injur. & damno dato: *Si tuâ culpâ datum est damnum, vel injuria irrogata... jure super his te satisfacere oportet; nec ignorantia te excusat, si scire debuisti ex facto tuo injuriam verisimiliter posse contingere, vel jacturam.* Atqui homicida injusto suo facto personas illas impedit à consecutione alimentorum, seu aliorum bonorum, aliàs consequendorum ex solita defuncti liberalitate. Ergo, &c.

1256 **C**onfirmatur: quia quisquis vi proximum impedit à consecutione boni rationabiliter prætensû, & probabiliter sperati, tenetur ad

astimationem istius spei, ut constat ex dictis n. 1166.

Si dicas, ejusmodi damnum omninò per accidens, ac præter intentionem sequi ex homicidio; idè non cenferi volitum, etiam interpretativè, & implicite ab homicida.

Contra est 1°. quòd damnum istud sequi natum sit ex homicidio, de factoque sequatur ex vi illius. Quod autem per accidens sequitur ad homicidium, non sequitur ex vi illius, nec sequi natum est ex illo. 2°. privatio eleëmofynæ, seu alterius doni liberalis, per se sequitur ex sublata injustè potentia faciendi eleëmofynam, seu aliud liberale donum. 3°. si ejusmodi damnum per se non sequeretur ex homicidio, sed per accidens dumtaxat, homicida non teneretur illud resarcire, licet expressè, formaliter, & directè illud intendisset (hæc enim ratione, homicida non tenetur de damnis secutis ex hoc quòd homicidium suum imputatum fuerit innocenti, licet ea expressè intendit, dummodò ad imputationem non concurrerit: quia damna illa secuta non sunt ex vi homicidii.) Istud autem in tantum abhorret à communi sensu, & veritate, ut oppositum vel ipse Tamburinus (aliàs tam benignus) non dubitet esse certum. 4°. ejusmodi damnum non magis per accidens, ac præter intentionem sequitur ex homicidio, quàm damnum amissæ sustentationis in uxore, & liberis occisi. Quòd enim amissio ista, non illa, sit amissio rei debitæ ex justitia, non facit istam præ illa per se sequi ex vi homicidii. Ergo vel utraque, vel neutra per se sequitur ex homicidio, nec una magis proximè quàm altera, sed utraque pari modo.

## CAPUT CXXXII.

*Casus, in quibus cessat, vel non cessat obligatio restitutionis ob homicidium, vel mutilationem.*

1258 **P**rimò non cessat, dum lethaliter læsus, à Confessario interrogatus, utrum injuriam sibi illatam homicidæ remittat, respondet se remittere, vel ad exhortationem amicorum dicit se mortem condonare, vel (sine addito) se homicidæ ignoscere. Quia per hoc (nisi aliud addatur) remittere non censetur damna, sed offensam dumtaxat: ita ut solum significet se odio non prosequi occiorem, nec adversus ipsum moveri privata ultionis appetitu, sed inimicum diligere, sicut Deus jubet. Imò, licet prohiberet homicidam ab hæredibus molestari, per hoc præcisè non censetur damna illa remittere, sed solum remittere, & prohibere actionem criminalem adversus ipsum.

Secundò non cessat, dum homicida per sententiam Judicis capite plectitur, nisi hæredes condonent. Quia per judicialem illam punitionem satisfic justitiæ vindicativæ, non commutativæ, prout à simili patet, dum fur